

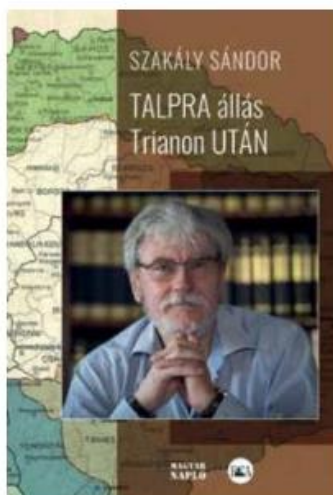
Két talpra állás krónikája

| GALI MÁTÉ |

AZ MCC TÁRSADALOM- ÉS TÖRTÉNELEMTUDOMÁNYI ISKOLÁJÁNAK KUTATÓTANÁRA

Napjaink egyik legismertebb magyar történésze, Szakály Sándor az utóbbi évek során több olyan gyűjteményes kötetet örvendeztetett meg olvasóit, amelyben kiterjedt történetírói és publicisztikai munkásságának termését foglalta össze. Legújabb könyve, a *Talpra állás Trianon után* azonban nemcsak annak a krónikája, hogy miként ment végbe hazánk konszolidációja az első világháborús szétesés, a trianoni országcsönkítés után, hanem annak is, hogyan épült fel a Széchenyi-díjjal kitüntetett történészprofesszor 2019-es, rendkívül súlyos hasnyálmirigygyulladásából. A Veritas Történetkutató Intézet és Levéltár főigazgatója, illetve a Károli Gáspár Református Egyetem egyetemi tanára kétszázhuszonhat napot töltött kórházban, ahonnan harmincnégy kilót veszítve került ki – ám a betegsége nem törte meg, hanem szavai szerint a „rég ember új testben” lett. A mű elején közzétett interjúkból képet kaphatunk azon orvosok és ápolók heroikus küzdelméről, valamint a szerető és féltő társ, Éva gondoskodásáról, akik nélkül a kiadványban szereplő írások sohasem születhettek volna meg.

A munka nagyobb részét a hazánk 1918 és 1945 közötti történelmére koncentráló nyilatkozatok, esszék és tanulmányok teszik ki. Ezekben a hadtörténész szerző fóképpen hadtörténeti kérdéseket taglal. Az értekezésekből megismerhetővé válik az olvasó számára Ausztria–Magyarország katonai összeomlása, Horthy Miklós útja az Osztrák–Magyar Monarchia hadiflottájának éléről a kormányzói tisztségig, és Horthy Miklóshoz kapcsolódóan elmélyíthetjük ismereteinket az általa vezetett Magyar Nemzeti Hadsereg létrejöttére és első éveire vonatkozóan is. Betekintést nyerhetünk továbbá abba a folyamatba, amelynek végén a Nemzeti Hadseregből Magyar Királyi Honvédség lett. A hadtörténelmi áttekintés két lexikonszerű dolgozattal

„A szerző síkra száll amellelt, hogy nem helyénvaló 21. századi normák, szemlélet és ismeretanyag mentén megítélni a régmúlt korok eseményeit vagy embereit”

zárul, amely a Magyar Királyi Honvéd Ludovika Akadémia, illetve annak II. Főcsoportja, majd jogutód intézményei parancsnokainak életrajzi adattárát foglalja magában.

A válogatáskötet nagy erénye, hogy sorai között Szakály Sándor többször megnyilatkozik történelmi hitvallásáról. Lándzsát tör amellelt, hogy „a történettudomány nem matematika”, ezért a teljes történetírói objektivitás nem érhető el, a történész értékelésében szükségképpen mindig szerepet játszik a szubjektum, azaz az egyéni felkészültség és látásmód. A hivatását tisztességesen művelő historikus Szakály szerint akkor jár el helyesen, ha a későn születettek kegyelméből adódóan nem bíróként tekint magára, hanem igyekszik a feltárt források alapján beleképzelni magát a korabeli döntéshozók helyzetébe, megvizsgálni azt, hogy a kutatásai tárgyát képező személyek előtt milyen mozgásterek vagy kényszerpályák nyíltak, és csak ezt követően von mérleget, formál véleményt. A szerző síkra száll amellelt, hogy nem helyénvaló 21. századi normák, szemlélet és ismeretanyag mentén megítélni a régmúlt korok eseményeit vagy embereit. A történész tollát, újabban klaviatúráját pedig sohasem a részrehajlásnak és a haragnak, hanem sokkal inkább a valóság megismerésére és megismertetésére való igénynek kell vezetnie.

Jelen sorok szerzője maradéktalanul osztja a Szakály Sándor által papírra vetett történelmi ars poetica érvényességét, és bátran ajánlja e gyűjteményes kötetet a Magyarország modern kori politika- és hadtörténelme iránt érdeklődők lehető legszélesebb körének figyelmébe. **|||**

Szakály Sándor: *Talpra állás Trianon után. Interjúk, esszék, tanulmányok. Budapest, 2021, Facultas Humán Gimnázium – Magyar Napló*